

Očkovanie COVID-19

PREČO sa zaočkovat'?

- očkovanie je **bezpečné** – klinické skúšky boli robené na oveľa väčšom počte dobrovoľníkov, než bolo bežné pri iných vakcínach (**Comirnaty na 44-tisíc, Moderna na 30-tisíc ľudí**) **Takže áno, je!** (polovica z dobrovoľníkov počas klinického skúšania dostala vakcínu a druhá polovica iba placebo, no percento nahlásených vedľajších účinkov bolo v oboch skupinách porovnateľné. To znamená, **že mnoho z toho je v našej psychike.**
- je to najúčinnjší spôsob ochrany pred ochorením COVID-19 (Vedecké kapacity i historické fakty to jasne dokazujú – akýkoľvek vírus vieme najefektívnejšie poraziť bezpečnou a účinnou vakcínou)
- ak už ochorím, budem mať ľahší alebo bezpríznakový priebeh ochorenia
- keď som zaočkovaný, je menej pravdepodobné, že by mohol preniesť infekčnú chorobu na iné osoby. (očkovanie môže pomôcť chrániť tých, ktorí sami nemôžu byť očkovaní – malé deti, pacienti s oslabenou imunitou...)
- očkovanie predstavuje ochranu jednotlivca, ktorý je zaočkovaný, ale aj **kolektívnu ochranu (každý má niekoho na kom mu záleží či je to rodina, priatelia...)**
- **príchodom nových variantov koronavírusu sa mení aj riziková skupina pacientov** – v prvej vlne išlo najmä o pacientov vo vysokom veku, alebo polymorbídnych pacientov, teraz sa čoraz častejšie liečia aktívni ľudia vo veku 40-60 rokov
- predíde sa množstvu dlhodobých následkov – trpí nimi až 75% pacientov po prekonaní ochorenia (**strata alebo zmena čuchu, poškodenie <3 svalu, ciev, narušiť zrážanie krvi, a spôsobiť zvýšenú náchylnosť na zrazeniny, poškodenie CNS, pečene, pankreas či obličky, avšak aj depresie, úzkosť alebo posttraumatická stresová porucha**)
- lebo pacienti trpiaci na chronické choroby majú vyššie riziko rôznych infekčných komplikácií, vrátane Covid-19 (*nadváha, obezita, ľahký diabetes, hypertenzia, chronická ischemická choroba srdca či chronická obštrukčná choroba pľúc*).
- povedie k **minimalizácii počtu úmrtí**
- odbremení sa nemocnice od tisícov hospitalizovaných ľudí na COVID-19

AKO reaguje organizmus na podanie vakcíny?

- Úlohou vakcíny je pôsobiť na organizmus a **vyvolať odpoveď imunitného systému**, ktorou sa naučí rozpoznávať škodlivého pôvodcu infekčného ochorenia a brániť sa mu.
- Niektoré reakcie sú **prirodené (fyziologické)** – vyplývajú z požadovanej odpovede organizmu na podanie cudzorodých látok a je potrebné s nimi počítať – za prirodzené ich považujeme iba ak **nie sú veľkej intenzity.**
- sú to napr.: reakcie zo strachu „z podania ihly“ –tzv. vazomotorická synkopa,
- mdloby (u starších detí),

- vracanie,
 - krátke zastavenie dychu,
 - rýchle dýchanie (hyperventilácia).
 - Pri uložení do vodorovnej polohy sa rýchlo stav upraví.
 - Tieto stavy treba **odlíšiť od ťažkej alergickej reakcie** z precitlivenosti (anafylaxia), vznikajúca na podklade **nadmernej imunitnej odpovede** precitliveného organizmu.
 - **Ťažké formy** považujeme za **prejav nechcenej nadmernej reaktogenity** vakcíny (Sú popísané v príbalovej informácii pre používateľa a treba s nimi počítať). Pri ich výskyte väčšinou nie je potrebná návšteva lekára.
-

KTO nemôže byť očkovaný?

- Univerzálnou kontraindikáciou podania je podľa lekárov alergia na zložky vakcíny, prípadne anafylaktická, život ohrozujúca alergická reakcia na prvú dávku vakcíny.
 - Neočkujú sa osoby pri akejkoľvek prebiehajúcej akútnej infekcii, vyhnúť sa tiež treba očkovaniam v bezprostrednom období po operácii, deťom do 16 rokov, imunodeficientní pacienti alebo pacienti užívajúci imunosupresíva.
-

Obsahuje vakcína proti COVID-19 ALERGÉNY?

- **Očkovacia látka COVID 19 neobsahuje alergény** – pre alergikov je dôležité, že vakcína neobsahuje klasické zložky potravín, antibiotiká, latex či iné biologické zložky. Obsahuje lipidové zložky, anorganické zlúčeniny, sacharózu a vodu. Súčasťou je i polyetylén glykol.

Príbalové letáky, pre viac informácií :

- <https://www.adc.sk/databazy/produkty/detail/vaxzevria-covid-19-vakcina-astazeneca-445861.html>
- <https://www.adc.sk/databazy/produkty/detail/comirnaty-koncentrat-na-injekcnu-disperziu-533863.html>
- <https://www.adc.sk/databazy/produkty/detail/covid-19-vakcina-moderna-945191.html>

AKÉ sú reálne riziká očkovania proti COVID-19?

- Aj pri vakcíne proti ochoreniu COVID-19, rovnako ako pri akomkoľvek inom očkovaní, **existujú riziká**.
- **Mierne nežiaduce účinky**. Môžu sa líšiť pri jednotlivých typoch vakcín, zväčša ide o **miestne** ako sú: bolesti či opuchu (do 5cm) v mieste vpichu (stačí miestne chladenie), **alebo celkové**: bolesť svalov, teplotu (je možné použiť liek proti horúčke) alebo únavu. Takéto nežiaduce účinky sa môžu vyskytovať relatívne bežne, treba s nimi rátať a môžu byť aj nepríjemné. Sú však predvídateľné, počíta sa s nimi.
- **Závažné nežiaduce účinky**. Sú **prísne sledované** a ich zriedkavosť je základným predpokladom pre to, aby bola vakcína schválená.
- **Veľmi zriedkavé nežiaduce účinky** (vyskyt menej ako 1/ 10 000 osôb) nemusia sa zachytiť počas klinického testovania – môžu sa objaviť až po registrácii vakcíny.
- **Dlhodobé nežiaduce účinky**. Tieto sa, prirodzene, **nedajú odsledovať počas testovania**, môžeme však vychádzať z doterajšej skúsenosti: pri vakcínach, ktoré boli **doteraz schválené Európskou liekovou agentúrou**, prakticky **neexistujú dlhodobé nežiaduce účinky**.
- **existuje možná súvislosť medzi veľmi zriedkavými prípadmi nezvyčajných krvných zrazenín s nízkymi hladinami krvných doštičiek a vakcínou od AstraZeneca?**

Tieto zrazeniny boli pozorované v mozgu, brušnej dutine a tepnách, v niektorých prípadoch boli pozorované spolu s nízkym počtom krvných doštičiek a/alebo krvácaním. Väčšina prípadov sa vyskytla u žien do 60 rokov do **2 týždňov po očkovaní**, v súčasnosti ale nie je možné určiť rizikové faktory pre tieto zriedkavé nežiaduce účinky – vek, pohlavie, predchádzajúca anamnéza porúch zrážania krvi. Jedna z pravdepodobných príčin vzniku krvných zrazenín je imunitná odpoveď, ktorá vedie k poruche podobnej, aká vzniká u pacientov liečených heparínom . V súčasnosti nie je možné identifikovať špecifické rizikové faktory pre vznik tejto poruchy. Európska lieková agentúra odporučila, aby sa výskyt krvných zrazenín uvádzal ako jeden z veľmi zriedkavých vedľajších účinkov tejto vakcíny

- **Keďže vakcína poskytuje vysoký stupeň ochrany pred ochorením COVID-19 a pred jeho závažným a fatálnym priebehom a prípady takýchto nežiaducich účinkov sú veľmi zriedkavé, celkové prínosy vakcíny i naďalej prevyšujú jej riziká.**
- **Podozrenia na nežiaduce (vedľajšie) účinky liekov vrátane vakcín sa hlásia Štátnemu ústavu pre kontrolu liečiv (ŠÚKL), ktorý ich ďalej spracúva a zasiela do spoločnej európskej databázy.**
- Nakoľko posúdenie intenzity reakcie (mierna, stredne ťažká, ťažká reakcia) môže byť subjektívneho rázu, je potrebné v hláseniach uvádzať aj objektívne fakty, napr. veľkosť reakcie v mm, horúčku v stupňoch Celzia, trvanie reakcie a pod. Hlásenie môže poslať zdravotnícky pracovník alebo pacient (rodič).

ČO ma čaká PRED očkovaním?

1. Na očkovanie sa zaregistrujte na portáli gov.sk.
2. Na očkovanie musíte ísť zdravý, nesmiete byť v karanténe, ani v domácej izolácii.
3. Pred očkovaním nie je potrebné podstúpiť test na COVID-19.
4. Na očkovanie prídte včas a dodržiavajte opatrenia.
5. Pred očkovaním sa oboznámte a v prípade súhlasu podpíšte informovaný súhlas.
6. Očkovaciu látku vám podajú vpichnutím tenkou ihlou do svalu ramena.

7. V mieste očkovania
počkáte podľa inštrukcií personálu 15 až 30 minút.
8. Dostanete dokumentáciu s názvom očkovacej látky, číslom šarže, prípadne aj termínom na podanie druhej dávky. Termín druhého očkovania závisí od typu vakcíny:
 - **Pfizer/BioNTech** – odporúčaný termín druhej dávky – 28 dní po prvej dávke.
 - **Moderna** – odporúčaný termín druhej dávky – 28 dní po prvej dávke.
 - **AstraZeneca** – odporúčaný termín druhej dávky – 10 týždňov po prvej dávke.

SMS s presným termínom a miestom 2. dávky očkovania vám príde cca 2 dni vopred. Uvedené termíny sa môžu líšiť, vzhľadom k dodávkam a množstvu vakcín.

9. V prípade akejkoľvek nežiaducej príhody, ktorú po očkovaní spozorujete, túto udalosť ihneď oznámte svojmu všeobecnému lekárovi, ktorý ju vyhodnotí, odporučí ďalší postup a udalosť zhlási.
10. Pozor! Chránení ste najskôr 7 dní po podaní druhej dávky. (tuby mohol ísť ešte obrázok, nejakho formuláry na webw kde sa akozeprihlasuju, aj kalendár – ze treba cakať 7 dní ešte na tu ochranu vakcíny pre organizmus.)

ČO po očkovaní?

- chráňte sa naďalej pred možnou nákazou – telo sa potrebuje vysporiadať s vakcínou, aby si vytvorilo imunitu, navyše I. dávka nechráni 100%.

- ako aj po niektorých iných očkovaníach, sa neodporúča väčšia fyzická záťaž aspoň počas prvých 2-3 dní.
- v rámci opatrnosti sa neodporúča ani príliš dlhé cestovanie
- zaočkovaný by sa všeobecne mal, ak je to možné, vyhnúť veciam, ktoré predstavujú pre organizmus záťaž navyše
- ak je to možné, treba si dopriať dostatok spánku
- kvalitnú stravu s obsahom prirodzených probiotík, pretože kondícia čreva má vplyv na imunitnú odpoveď organizmu.
- nemal by tiež užívať alkohol, ktorý znižuje funkciu imunitného systému a môže tak znížiť účinok vakcín

(do kruhu to dať, preškrtnúť flašku – nech to je naznačené že ide o alkohol, človeka s ruskom, este nejaku mapu alebo trasu kde bude zrejme, že je to dlhá cesta...)

Môžem sa očkovať keď som TEHOTNÁ?

- očkovanie proti COVID-19 **nie je v tehotenstve a pri dojčení kontraindikované**, to znamená, že aj tehotné či dojčiace ženy sa zaočkovať **môžu**.
- so stúpajúcim používaním vakcín vo svete stúpa aj počet údajov, ktoré máme k dispozícii a doteraz **nebolo preukázané** osobitné zdravotné **riziko pre matku** či pre **dieťa**.
- očkovanie v tehotenstve alebo pri dojčení je však **potrebné individuálne skonzultovať s ošetrojúcim lekárom**, ktorý pozná celkový zdravotný stav pacientky.
- **tehotenstvo patrí medzi rizikové faktory vážneho priebehu ochorenia COVID-19** a tiež **zvyšuje pravdepodobnosť predčasného pôrodu**.
- niektoré krajiny preto pristúpili k **prioritnému očkovaníu tehotných žien**.
- očkovanie sa všeobecne **odporúča najmä** tým tehotným a dojčiacim ženám, u ktorých **existujú aj iné rizikové faktory pre závažný priebeh** ochorenia COVID-19 (hypertenzia alebo iné kardiovaskulárne ochorenia, diabetes, obezita a podobne).
- v prípade, že sa **po konzultácii s lekárom** rozhodnete zaočkovať počas dojčenia, **nie je potrebné dojčenie prerušiť**.

